УДК 347.96:342.7:321.013(477)»364»
DOI https://doi.org/10.32782/2707-5206.2026.42.9

Микитей А. О.
аспірант,
кафедра політичних наук і права,
Державний заклад «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського»,
вул. Старопортофранківська, 26, м. Одеса, 65020, Україна
ORCID ID: https://orcid.org/0009-0003-7682-1518

ВПЛИВ ВОЄННОГО СТАНУ НА ПОЛІТИКУ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОСТІ СУДОВОЇ ВЛАДИ

Стаття присвячена дослідженню політичної природи трансформацій політики забезпечення доброчесності судової влади України в умовах воєнного стану. Актуальність теми зумовлена тим, що судова реформа входить до Кластера 1 «Основи процесу вступу до ЄС», офіційно відкритого в червні 2026 р., який відкривається першим і закривається останнім серед усіх переговорних напрямків. Наукова проблема полягає в невизначеності природи змін, яких зазнала система доброчесності суддів під час війни: чи є вони легітимною адаптацією до кризи, чи інструментом розширення дискреції окремих інституційних акторів за рахунок послаблення зовнішнього й громадського контролю. На основі методу спостереження процесів, аналізу груп інтересів та порівняльного інституційного аналізу встановлено, що воєнний стан застав систему суддівського врядування вже в стані кризи легітимності, спричиненої відмовою членів Вищої ради правосуддя проходити перевірку доброчесності. Показано, що трансформація повноважень мала асиметричний характер: кадрова дискреція елітних органів зросла без пропорційного посилення зовнішнього нагляду, тоді як обмеження публічного доступу до суддівських досьє, ініційоване самою судовою корпорацією, тривало понад три роки. Застосування індикаторів кризи дало неоднорідний результат щодо різних елементів системи. Зроблено висновок, що стійкість стандартів доброчесності судової влади після завершення воєнного стану залежатиме від інституційного закріплення реального, а не формального доступу громадського контролю до кадрових рішень уже в період чинного переговорного тиску з боку ЄС.
Ключові слова: доброчесність судової влади, воєнний стан, судова реформа, євроінтеграція, політичний процес.

Актуальність теми дослідження. Судова реформа, розпочата в Україні після 2014 р., створила розгалужену інституційну архітектуру забезпечення доброчесності суддівського корпусу. Це кваліфікаційне оцінювання, конкурсний відбір за участю міжнародних експертів, громадський контроль через Громадську раду доброчесності (ГРД), електронне декларування. Повномасштабне вторгнення росії 24 лютого 2022 року поставило цю реформу перед необхідністю функціонувати в умовах втрати повноважного складу ключових органів врядування, кадрового дефіциту, безпекових загроз для суддів, і водночас, жорстких зобов'язань перед ЄС в межах переговорного процесу про вступ.

© Микитей А. О., 2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

Актуальність теми посилюється тим, що судова реформа входить до Кластера 1 «Основи процесу вступу до ЄС» (далі – «Кластер 1 «Основи») переговорів про вступ до ЄС, офіційно відкритого 15 червня 2026 року, який відкривається першим і закривається останнім, а виконання контрольних показників за розділом 23 «Судова влада та фундаментальні права» є умовою прогресу за всіма іншими напрямками євроінтеграції (Council of the European Union, 2026; European Commission, 2026). Таким чином, питання про те, як воєнний стан вплинув на політику доброчесності судової влади, є не лише академічним, а й безпосередньо пов'язаним з траєкторією набуття Україною членства в ЄС (Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration, 2026).

Постановка проблеми в загальному вигляді, її зв'язок з науковими та практичними завданнями. Наукова проблема полягає в невизначеності природи змін, яких зазнала політика доброчесності судової влади під час війни: чи є ці зміни легітимною кризовою адаптацією, спрямованою на збереження функціональності правосуддя в екстремальних умовах, чи інструментом розширення дискреції окремих інституційних акторів за рахунок послаблення зовнішнього і громадського контролю. Ця невизначеність має пряме практичне значення, оскільки від відповіді на неї залежить, чи потрібно закладати додаткові компенсаторні механізми контролю вже зараз, чи наявних запобіжників (зовнішня обумовленість ЄС, діяльність ГРД, моніторинг Венеційської комісії) достатньо для збереження стандартів доброчесності до завершення воєнного стану.

Практичне завдання дослідження пов'язане з переговорним процесом про вступ до ЄС. Україна взяла на себе конкретні, вимірювані зобов'язання (зокрема, заповнення не менше 70% суддівських вакансій через прозорі конкурси за участю ГРД до кінця 2026 р.), виконання яких неможливо оцінити без розуміння того, які саме інституційні деформації відбулися в системі доброчесності за 2022–2026 рр. (European Commission, 2026).

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Все частіше предметом наукових розвідок стають питання функціонування та інституційного забезпечення правосуддя. Зокрема, організаційно-правові засади діяльності судів в умовах війни висвітлено у працях (Dovhopolyi & Havlovska, 2026; Dovhopolyi et al., 2023), а концептуальні засади доброчесності судді як фундаменту для функціонування судової системи демократичної держави досліджено В.Малехом (Malekh, 2025); доброчесність судової влади з позиції етико-правової викладені в дослідженнях О.Резника, О.Бондаренка, О.Уткіна та інш. (Reznik et al., 2023). Водночас переважна більшість наявних публікацій обмежується суто правовим аналізом нормативної бази чи етичних стандартів.

Окремий блок складають публікації в міжнародних виданнях, орієнтовані на категорії суддівського врядування та демократичної стійкості стосовно української судової системи воєнного періоду, зокрема дослідження функціонування судочинства в умовах воєнного стану (Prytyka & Zahrebelna, 2026) та аналіз впливу воєнного досвіду на прихильність громадян до демократичних цінностей в Україні (Bakke, Dahl, & Rickard, 2025), які зосереджені на суміжних інституційних питаннях. Бачимо, що політологічний вимір проблеми, зокрема вплив воєнного стану на політику забезпечення доброчесності судової влади, – досі залишається поза увагою дослідників.

Серед джерел, які були досліджені в процесі підготовки статті, слід відзначити аналітичні звіти громадських організацій і моніторингових ініціатив, які фіксують окремі інституційні події, але, як правило, не пропонують системної політологічної інтерпретації цих подій у сукупності (Sologoub et al., 2025). Крім того, були проаналізовані висновки й оцінки міжнародних інституцій (Венеційська комісія, звіти Європейської комісії в межах моніторингу переговорного процесу) (European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), 2025). Тобто, і ця група джерел показує брак досліджень, які б розглядали сукупність цих змін через призму політичної науки, як процес перерозподілу владних повноважень між акторами в умовах кризи, а не як послідовність ізольованих нормативних актів.

Методологічна основа дослідження. Дослідження спирається на комплекс методів на стику політичної науки та юриспруденції, об'єднаних теоретичною рамкою кризового врядування. Для реконструкції хронології й послідовності ухвалення ключових рішень та встановлення їхніх ініціаторів застосовано історичний метод та метод спостереження процесів. Емпіричним підґрунтям став метод кейс-стаді: аналізовані епізоди (відстрочення перевірки доброчесності членів ВРП, передача повноважень ВРП, пауза в роботі ВККС, обмеження доступу до досьє, спроба обмеження бронювання суддів,) відібрано за критерієм задокументованості факту зміни розподілу дискреції між інституційними акторами, що перевіряється методом тріангуляції джерел.

Для визначення позицій і вигод/втрат кожного з акторів використано аналіз груп інтересів. Інституційний аналіз використано для оцінки формальних і неформальних механізмів перерозподілу контролю (концептуальна рамка кризового перерозподілу влади). Для оцінки кожного кейса застосовано метод критеріального аналізу: перевірка здійснювалася за відповідними критеріями (пропорційність, часова обмеженість, наявність альтернативного контролю та суб'єкт ініціювання обмежень). На практиці це реалізовано шляхом зіставлення формально визначених строків дії обмежень із фактичною тривалістю їх застосування, а також встановленням наявності чи відсутності паралельних механізмів зовнішнього нагляду. Аналіз текстів нормативно-правових актів здійснено за допомогою формально-юридичного (нормативно-догматичного) методу, що забезпечує врахування власне юридичної складової предмета дослідження. Додатково застосовано елементи контент-аналізу офіційної риторики та публічних заяв інституційних акторів (ВРП, ВККС, Ради суддів України).

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми, яким присвячується стаття. Формулювання цілей статті. Відсутність систематизованої оцінки тривалості «тимчасових» обмежень воєнного періоду як самостійного індикатору політичної, а не суто безпекової природи рішень; недостатньо дослідженим є зв'язок між конкретними контрольними показниками Кластера 1 «Основи процесу вступу до ЄС» і фактичним станом внутрішніх механізмів контролю доброчесності.

Метою статті є визначення політичної природи трансформацій, яких зазнала політика забезпечення доброчесності судової влади України в умовах воєнного стану, та оцінка їх відповідності критеріям легітимної кризової адаптації на противагу ризику інституційного захоплення.

Виклад основного матеріалу дослідження з повним обґрунтуванням наукових результатів. Новий етап реформи судівського врядування 2021 року

був спричинений провалом попередніх спроб забезпечити доброчесність суддівського корпусу після Революції Гідності. Цей провал показує, що доброчесність функціонує не як нейтральний стандарт, а як індикатор того, хто фактично контролює доступ до суддівської посади. Предметом власне політологічного аналізу в цій статті є не зміст ухвалених нормативних актів як таких, а процес перерозподілу дискреції між інституційними акторами (Голова Верховного Суду, ДСАУ, ВРП, ВККС, судова корпорація, ГРД, міжнародні партнери), механізми боротьби цих акторів за контроль над кадровими рішеннями, а також моделі ухвалення рішень, що виникають у момент, коли штатні (довоєнні) процедури стають незастосовними через відсутність повноважного складу органів. Саме ці процеси (хто отримує додаткову дискрецію, хто її втрачає, які канали впливу залишаються дієвими, а які блокуються), і становлять предмет аналізу, тоді як огляд законодавчих змін використовується лише як емпірична основа для його реконструкції.

Ключовою проблемою реформи 2016–2021 рр. є інституційний парадокс, коли очищення судової системи доручили органам, сформованим тими ж суддями, які роками контролювали систему і не мали інтересу до самоочищення (Reznik et al., 2023). Наслідком є системна неефективність зовнішнього контролю, адже з 196 суддів, призначених до Верховного Суду, щодо 44 ГРД надала негативні висновки, що не завадило призначенню. ГРД є унікальним органом, який сформований виключно громадянським суспільством, але з правом голосу без права вето. Її висновки консультативні, рішення ухвалюють ВККС/ВРП (Public Integrity Council, 2023). Це модель дорадчої, а не паритетної участі громадськості в кадровому доборі суддів.

Показовим епізодом політичної боротьби є спроба сформувати Комісію з питань доброчесності та етики за участю міжнародних експертів. Вища рада правосуддя (ВРП), отримавши повноваження лідерства у формуванні цих органів, не затвердила запропонований міжнародними експертами склад Комісії, після чого міжнародні організації відмовилися номінувати своїх кандидатів. Це приклад ситуації, коли процедурна блокада фактично унеможливила виконання попередньо узгодженого рішення, коли контроль над процедурними деталями виявляється потужнішим інструментом впливу, ніж зміст закону.

Роль донорів і міжнародних інституцій (ЄС, Венеційська комісія, окремі держави-партнери) варто аналізувати через призму зовнішньої обумовленості, коли реформаторський тиск функціонує тільки доти, доки є зовнішній важіль (безвізовий режим, транші МВФ, статус кандидата в ЄС). Політичним результатом п'ятирічної реформи є низька суспільна довіра, чому сприяють не лише несправедливі рішення, а й сумнівна доброчесність суддів.

Політично важливою подією періоду є не лише «адаптація процедур», а перерозподіл владних повноважень на користь двох акторів, які до цього не мали кадрового впливу такого масштабу. На момент вторгнення ВРП була неповноважною, оскільки 22 лютого 2022 р. 10 із 15 діючих членів ВРП достроково склали повноваження за власним бажанням через незгоду з діяльністю Етичної ради (High Council of Justice, 2022).

15 березня 2022 року Верховна Рада ухвалила Закон № 2128-IX «Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» яким на час дії воєнного стану частину повноважень непрацездатної ВРП передано Голові Верховного Суду та Державній судовій адміністрації (Law of Ukraine No. 2128-IX, 2022). Голова Верховного Суду отримав

право, зокрема, ухвалювати рішення про відрядження судді до іншого суду того самого рівня і спеціалізації, причому без згоди самого судді. Паралельно, Державна судова адміністраці України (далі – ДСАУ) отримала повноваження визначати кількість суддів в судах (крім Верховного Суду) та утворювати територіальні управління без погодження з ВРП (SJA of Ukraine…, 2022).

З політичної точки зору це є прикладом ситуативної централізації влади під час кризи, коли надзвичайний стан не просто призупиняє звичні процедури, а перерозподіляє дискрецію на користь вузького кола акторів, не підзвітних зовнішньому органу на кшталт Громадської ради доброчесності (ГРД). Ситуативна централізація робить акцент саме на тому, що рішення ухвалювалося за обставинами, а не як заздалегідь спланована реформа. Важливо зафіксувати, що рішення про кадрові переміщення суддів за нормальних умов є предметом контрольованої, змагальної процедури через ВРП. Під час війни цей інструмент перейшов в режим одноосібної дискреції без паралельного посилення зовнішнього контролю.

Формування нового складу Вищої кваліфікаційної комісії суддів є процесом, який був розпочатий ще до війни (Конкурсна комісія за участю міжнародних експертів розпочала роботу на початок 2022 р.). Процес був зупинений 24 лютого 2022 року і відновився лише 13 липня 2022 року на засіданні у Варшаві. Фактичне завершення конкурсу сталося 15 березня 2023 року, коли сформовано перелік із 32 переможців, після чого ВРП призначила 16 членів Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС). Тобто ВККС фактично не працювала майже три роки поспіль (весь це процес тривав з 2019 року). Політичний ефект цієї паузи неможливо оцінити нейтрально, бо судді, чиє кваліфікаційне оцінювання не було завершене (майже 2 тис. осіб), отримали фактичну відстрочку зовнішньої перевірки на доброчесність; ГРД як інститут позбавили майданчика для реалізації консультативного впливу; міжнародні партнери зберегли номінальну присутність, пов'язуючи відновлення роботи з рухом до членства в ЄС.

Одне з найбільш політично суперечливих рішень періоду це обмеження публічного доступу до суддівських досьє та декларацій родинних зв'язків і доброчесності. Це рішення ВККС ухвалила ще 24 лютого 2022 року, а ВРП згодом ініціювала законодавче закріплення такого обмеження на весь період воєнного стану. Показово, що повний доступ до декларацій родинних зв'язків і доброчесності суддів планувалося відновити лише з 17 листопада 2025 року, тобто обмеження тривало понад три роки. Офіційне обґрунтування – це захист суддів від використання відкритих даних для розвідки, шантажу чи фізичного впливу, особливо щодо суддів у справах про нацбезпеку, держзраду, колабораціонізм має реальну підставу. Водночас будь-яке обмеження публічного доступу до інструментів контролю доброчесності, незалежно від мотивів, одночасно знижує спроможність зовнішніх акторів (ГРД, журналістів, дослідників) верифікувати доброчесність суддівського корпусу (European Commission for Democracy through Law (Venice Commission), 2023).

Водночас об'єктивності заради варто зазначити, що позиція ВККС і ВРП щодо обмеження доступу до досьє й декларацій спирається не лише на загальні безпекові міркування, а й на задокументовані випадки використання відкритих даних про суддів для цілей розвідки, а також на практику інших держав, які під час збройних конфліктів також обмежували публічність персональних даних представників судової та правоохоронної систем. Із цієї точки зору рішення ВККС від 24 лютого 2022 р. можна розглядати не як односторонню ініціативу судової

корпорації з метою уникнення зовнішнього контролю, а як оперативну реакцію на безпекову загрозу в перші дні повномасштабного вторгнення, коли інституційна спроможність розрізнити безпекові й репутаційні мотиви обмеження була об'єктивно обмеженою. Альтернативна інтерпретація, отже, полягає в тому, що не сам факт запровадження обмеження, а насамперед тривалість його збереження після стабілізації безпекової ситуації є емпіричною підставою для критичної оцінки, і саме на цьому критерії, а не на початковому рішенні як такому, ґрунтується висновок статті про структурний конфлікт інтересів.

Ще один вимір трансформації – питання бронювання суддів від мобілізації, яке стало предметом політичного торгу під час війни. Наприклад, законопроєкт № 13429 «Про внесення змін до статті 25 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»» (2025 р.) пропонував змінити принцип бронювання суддів із загального на обмежений (50%). Це прямо ілюструє напругу між двома державними інтересами – обороноздатністю і безперервністю правосуддя, яка є суто політичним питанням розподілу дефіцитного ресурсу, а не юридичним.

Тривалість «тимчасових» рішень є самостійним політичним індикатором. Тут централізація повноважень Голови Верховного суду та ДСАУ діяла більшу частину 2022 р. Обмеження доступу до досьє і декларацій тривало понад 3,5 роки. Пауза в роботі Вищої кваліфікаційної комісії суддів України (ВККС) майже 3 роки. Чим довше зберігається концентрація повноважень чи звуження прозорості після того, як гострота безпекової загрози об'єктивно знижується, тим сильніша підстава говорити не про кризову адаптацію, а про інституційну інерцію влади.

15 червня 2026 року ЄС офіційно відкрив переговорний Кластер 1 «Основи» для України, який охоплює верховенство права, основоположні права, функціонування демократичних інститутів і реформу державного управління. Ключова структурна особливість цього кластера – це принцип «першим відкривається, останнім закривається» серед усіх шести кластерів, а виконання проміжних критеріїв за розділами 23 («Судова влада та фундаментальні права») і 24 («Юстиція, свобода та безпека») є необхідною умовою для тимчасового закриття всіх інших переговорних розділів (European Commission, 2026).

Це означає, що судова реформа перетворена ЄС на структурний важіль з наскрізною дією. Доти, доки Україна не виконає вимог розділу 23, заблокованим залишається прогрес по всіх інших напрямках переговорів. На відміну від загальних формулювань довоєнного періоду, вимоги в межах Кластера 1 «Основи» є конкретними й вимірюваними. До кінця 2026 року передбачається заповнити не менше 70% вакансій в судах через прозорі конкурси за участю Громадської ради доброчесності, а також забезпечити повну цифровізацію судів до 2027 року (European Commission, 2026). Це питання є принциповим. ЄС прямо вписує участь ГРД як обов'язковий елемент виконання зобов'язань, а не як факультативний внутрішній інститут.

Водночас експертна оцінка ходу реформи є стриманою (Kachka, 2026). Попри формальний прогрес, темпи повільніші, ніж це можливо. Це підтверджує висновок про інституційну інерцію як самостійний політичний феномен. Навіть за наявності зовнішнього тиску і чітких контрольних показників, внутрішні процеси ухвалення рішень щодо доброчесності суддів залишаються повільними. Разом з тим, темп і результат переговорного процесу залежить від тривалості й умов завершення війни.

Висновки дослідження та перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Воєнна трансформація політики доброчесності судової влади має асиметричний характер. Вона розширила дискрецію елітних органів більше, ніж зміцнила механізми її стримування. Війна застала судову систему вже в стані кризи легітимності, а не спричинила її, і саме на цьому тлі відбувся перерозподіл повноважень на користь вузького кола акторів, який не супроводжувався пропорційним посиленням зовнішнього чи громадського контролю.

Реформа судової влади являє собою неоднорідний, фрагментований процес, у якому різні елементи по-різному пройшли перевірку на легітимність. Одні рішення (наприклад, автоматичне повернення повноважень ВРП) відповідають моделі виправданої адаптації до наявної кризи, тоді як інші (тривалість обмежень прозорості, законодавчі спроби посилити контроль над суддями через сумнівні інструменти) демонструють ознаки, властиві радше інституційному зловживанню кризовою ситуацією, ніж функціональній необхідності.

Єдиним стабільним стримувальним чинником у цій асиметричній трансформації залишається зовнішня обумовленість, а не внутрішні механізми контролю. Внутрішній громадський нагляд зберіг лише консультативний, а не реальний вето-статус, попри формальне розширення повноважень. Натомість тиск через переговорний процес про вступ до ЄС, і особливо структура кластера «Основи» перетворює судову доброчесність на предмет довгострокового зовнішнього моніторингу. Це означає, що стійкість досягнутих стандартів після завершення війни залежатиме не від автоматичного повернення до довоєнного статус-кво, а від того, чи вдасться інституційно закріпити цей зовнішній тиск у вигляді постійних внутрішніх гарантій ще до того, як переговорний важіль ослабне.

Наукова новизна. Дослідження показує, що зміна правил під час війни виявилася однобокою: судові органи отримали більше свободи у кадрових рішеннях, а громадськість втратила важелі впливу на цей процес. Тривале збереження нібито «тимчасових» обмежень свідчить про те, що система прагне утримати нову владу, а не лише адаптується до безпекових загроз. У цих умовах саме вимоги Євросоюзу (у межах Кластера 1 «Основи») стають головним зовнішнім запобіжником, який змушує Україну впроваджувати та зберігати реальні стандарти доброчесності суддів.

References [Список використаної літератури]

Bakke, K. M., Dahl, M., & Rickard, K. (2025). Conflict exposure and democratic values: Evidence from wartime Ukraine. *Journal of Peace Research,* 62(5), 1376–1392. https://doi.org/10.1177/00223433251347769 [in English]. [Bakke K. M., Dahl M., Rickard K. Conflict exposure and democratic values: Evidence from wartime Ukraine. *Journal of Peace Research*. 2025. Vol. 62, No. 5. P. 1376–1392. DOI: https://doi.org/10.1177/00223433251347769]

By decision of the High Council of Justice, the powers of 10 of its members were terminated at their own request. High Council of Justice. (2022, February 22). [Press release]. [in Ukrainian]. [Рішенням Вищої ради правосуддя припинені за власним бажанням повноваження 10-ти її членів: пресреліз. Укрінформ. 22.02.2022. URL: https://www.ukrinform.ua/rubric-society/3409528-visa-rada-pravosudda-pripinila-robotu-zvilnilis-gurtom-10-ii-cleniv.html(дата звернення: 25.04.2026)]

Dovhopolyi, Y. I., & Havlovska, A. O. (2026). Organization of the work of courts in Ukraine during the period of martial law. *Ukrainian Political and Legal Discourse,* (23). https://doi.org/10.5281/zenodo.20749022 [in Ukrainian]. [Довгополий Є. І., Гавловська А. О. Організація роботи судів в Україні в період воєнного стану. *Український політико-правовий дискурс.* 2026. № 23. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.20749022]

Dovhopolyi, Y. I., Vitko, A. K., Shliakhovchuk, M. V., & Maslov, M. S. (2023). Peculiarities of the administration of justice under conditions of martial law. *Scientific Notes. Series: Law,* (15), 284-291. https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-15-284-291 [in Ukrainian]. [Довгополий Є. І., Вітко А. К., Шляховчук М. В., Маслов М. С. Особливості здійснення правосуддя в умовах воєнного стану. *Наукові записки. Серія: Право*. 2023. № 15. С. 284-291. DOI: https://doi.org/10.36550/2522-9230-2023-15-284-291]

EU and Ukraine open first accession negotiations cluster. Council of the European Union. (2026, June 15) [in English]. [EU and Ukraine open first accession negotiations cluster. Council of the European Union. 15.06.2026. URL: https://www.consilium.europa.eu/fr/press/press-releases/2026/06/15/eu-and-ukraine-open-first-accession-negotiations-cluster/ (дата звернення: 18.06.2026)]

EU and Ukraine opened the first cluster of accession negotiations: What requirements Ukraine must meet. (2026). Sudovo-Yurydychna Hazeta. [in Ukrainian]. [ЄС та Україна відкрили перший кластер переговорів про вступ: які вимоги має виконати Україна. Судово-юридична газета. 16.06.2026. URL: https://par.in.ua/information/publications/531-ukraina-ta-yes-vidkryly-perehovory-za-klasterom-1-chomu-reforma-derzhavnoho-upravlinnia-ye-kliuchovoiu-dlia-vstupu (дата звернення: 12.07.2026)]

European Commission for Democracy through Law (Venice Commission). (2025). Ukraine – Opinion on the draft laws on improving disciplinary and other procedures and on declarations of integrity of judges (CDL-AD(2025)044). Council of Europe. [in English]. [Ukraine – Opinion on the draft laws on improving disciplinary and other procedures and on declarations of integrity of judges (CDL-AD(2025)044). Venice Commission. Council of Europe. 2025. URL: https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/opinion-1247 (дата звернення: 12.04.2026)]

Kachka, T. (2026). Judicial reform on the way to the EU: At what stage is Ukraine and where do the main risks lie (Interview with R. Smaliuk & O. Bulan). *Hromadske Radio.* [in Ukrainian]. [Качка Т. Судова реформа на шляху до ЄС: на якому етапі перебуває Україна та де криються головні ризики: інтерв'ю з Р. Смалюком та О. Буланом. *Громадське радіо.* 2026. URL: https://hromadske.radio/podcasts/zalashtunkamy-peremovyn/sudova-reforma-na-shliakhu-do-yes-na-iakomu-etapi-perebuvaie-ukraina-ta-de-kryiutsia-holovni-ryzyky (дата звернення:02.07.2026)]

Law of Ukraine No. 2128-IX, On Amendments to Section XII "Final and Transitional Provisions" of the Law of Ukraine "On the Judiciary and the Status of Judges" regarding ensuring the sustainable functioning of the judiciary during the absence of a plenipotentiary composition of the High Council of Justice (2022). [in Ukrainian]. [Про внесення змін до розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо забезпечення сталого функціонування судової влади в період відсутності повноважного складу Вищої ради правосуддя: Закон України від 15.03.2022 № 2128-IX. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2128-20 (дата звернення: 12.04.2026)]]

Malekh, V. P. (2025). The integrity of a judge as the basis for the functioning of the judicial system of a democratic state. *Academic Visions,* (44). https://doi.org/10.5281/zenodo.18161468 [in Ukrainian]. [Малех В. П. Доброчесність судді як основа функціонування судової системи демократичної держави. *Академічні візії.* 2025. Вип. 44. DOI: https://doi.org/10.5281/zenodo.18161468]

Prytyka, Yu., & Zahrebelna, B. (2026). Territorial jurisdiction of Ukrainian courts in the conditions of martial law. *International Journal for Court Administration,* 16(3), 7. https://doi.org/10.36745/ijca.625 [in English]. [Prytyka Yu., Zahrebelna B. Territorial jurisdiction of Ukrainian courts in the conditions of martial law. *International Journal for Court Administration.* 2026. Vol. 16, No. 3. Art. 7. DOI: https://doi.org/10.36745/ijca.625]

Public Integrity Council: How is the public control over judges precise? (2023). Reanimation Package of Reforms. [in English]. [Public Integrity Council: How is the public control over judges precise? Reanimation Package of Reforms. 2023. URL: https://rpr.org.ua/en/news/public-integrity-council-how-is-the-public-control-over-judges-precise/ (дата звернення: 05.04.2026)]]

Reznik, O., Bondarenko, O., Utkina, M., Klypa, O., & Bobrishova, L. (2023). Anti-corruption transformation processes in the conditions of the judicial reform in Ukraine implementation. *International Journal for Court Administration,* 14(1), 2. https://doi.org/10.36745/ijca.400 [in English]. [Reznik O., Bondarenko O., Utkina M., Klypa O., Bobrishova L. Anti-corruption transformation processes in the conditions of the judicial reform in Ukraine implementation. *International Journal for Court Administration.* 2023. Vol. 14, No. 1. Art. 2. DOI: https://doi.org/10.36745/ijca.400]

Six EU clusters: At what stage of European integration is Ukraine? (2026). Gwara Media. [in Ukrainian]. [Шість кластерів ЄС: на якому етапі євроінтеграції Україна. Gwara Media. 2026. URL: https://gwaramedia.com/shist-klasteriv-ies-shho-oznachaie-zatverdzhennya-peregovornih-poziczij-i-chomu-start-peremovin-zatrimuietsya-poyasnyuiemo/ (дата звернення: 20.06.2026)]

SJA of Ukraine received part of the HCJ's powers for the period of martial law. (2022). Ukraine Pravo. [in Ukrainian]. [ДСА України отримала частину повноважень ВРП на період дії воєнного стану. Ukraine Pravo. 2022. URL: https://ukrainepravo.com/news/ukraine/dsa-ukrayiny-otrymala-chastynu-povnovazhen-vrp-na-period-diyi-voyennogo-stanu-/(дата звернення: 12.04.2026]

Sologoub, I., Alekankina, K., & Balytska, M. (2025). White Book of Reforms 2025. Chapter 3: Judicial reform and law enforcement. VoxUkraine. [in English]. [Sologoub I., Alekankina K., Balytska M. White

Book of Reforms 2025. Chapter 3: Judicial reform and law enforcement. VoxUkraine. 2025. URL: https://voxukraine.org/en/white-book-of-reforms-2025-chapter-3-judicial-reform-and-law-enforcement (дата звернення: 12.04.2026)]

Ukraine – Joint follow-up opinion on the draft amendments to the Law "On the Judiciary and the Status of Judges" and certain laws on the activities of the Supreme Court and judicial authorities (CDL-AD(2023)027). Council of Europe. [in English]. [Ukraine – Joint follow-up opinion on the draft amendments to the Law "On the Judiciary and the Status of Judges" and certain laws on the activities of the Supreme Court and judicial authorities (CDL-AD(2023)027). Venice Commission. Council of Europe. 2023. URL: https://www.coe.int/en/web/venice-commission/-/opinion-1147 (дата звернення: 12.04.2026)]

Ukraine and the EU officially opened negotiations for Cluster 1 "Fundamentals of the EU accession process". (2026). Government Office for Coordination of European and Euro-Atlantic Integration. [in Ukrainian]. [Україна та ЄС офіційно відкрили переговори за Кластером 1 «Основи процесу вступу до ЄС». Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції України. 2026. URL: https://eu-ua.kmu.gov.ua/news/ukrayina-ta-yes-ofitsijno-vidkryly-peregovory-za-klasterom-1-osnovy-protsesu-vstupu-do-yes/ (дата звернення: 12.04.2026)]

Ukraine's path towards EU accession. European Commission. (2026). [in English]. [Ukraine's path towards EU accession. European Commission. 2026. URL: https://commission.europa.eu/topics/eu-solidarity-ukraine/ukraines-path-towards-eu-accession_en (**дата звернення: 14.07.2026**)]

Mykytei A. O.
Department of Political Sciences and Law
State Institution "South Ukrainian National Pedagogical University
named after K. D. Ushynsky"
Staroportofrankivska St. 26, Odesa, 65020, Ukraine

THE IMPACT OF MARTIAL LAW ON THE POLICY OF ENSURING JUDICIAL INTEGRITY

Summary
This article investigates the political nature of transformations in Ukraine's judicial integrity policy under martial law. The relevance of the topic stems from the fact that judicial reform forms an integral part of Cluster 1: "Fundamentals of the EU Accession Process," officially opened in June 2026, which is the first to open and the last to close among all negotiation chapters. The scientific problem lies in the uncertainty regarding the nature of changes undergone by the judicial integrity system during the war: whether they constitute a legitimate crisis adaptation or serve as an instrument for expanding the discretion of specific institutional actors at the expense of weakening external and public oversight. Based on process tracing, interest group analysis, and comparative institutional analysis, the study establishes that martial law caught the judicial governance system in an existing crisis of legitimacy caused by the refusal of High Council of Justice members to undergo integrity screening. It is demonstrated that the transformation of powers was asymmetrical: the personnel discretion of elite bodies expanded without a proportional strengthening of external supervision, while the restriction of public access to judicial dossiers, initiated by the judicial corporate elite itself, lasted for over three years.
The application of crisis indicators yielded heterogeneous results across different elements of the system. The article concludes that the post-war sustainability of judicial integrity standards will critically depend on the institutional anchoring of genuine–rather than merely formal–public oversight over personnel decisions during the current period of negotiation leverage from the EU.
Key words: judicial integrity, martial law, judicial reform, EU integration, political process.

Дата першого надходження статті до видання: 13.07.2026
Дата прийняття статті до друку після рецензування: 04.09.2026
Дата публікації (оприлюднення) статті: 25.11.2026